

Jakub Sawicki

Heinrich Felix Schmid (14 VIII 1896-6 II 1963)

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 9/3-4, 445-471

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Š. p. Heinrich Felix Schmid

HEINRICH FELIX SCHMID
(14 VIII 1896 — 6 II 1963)

„Z życia bogatego w twórcze osiągnięcia i zamierzenia wyrwany nam został przez śmierć, po całkiem krótkiej chorobie, dnia 6 lutego 1963 r. Heinrich Felix Schmid, profesor zwyczajny slawistyki i historii Europy wschodniej w Wiedniu. Że zastarzał chorobę serca i schorzenie żył od lat całych dźwigał i przewyciężał heroicznie w niestrudzonej pracy, o tym wiedzieli właściwie tylko jego przyjaciele najbliżsi. Należy on do wielkich, wskazujących kierunek, niemieckich badaczy wschodnioeuropejskiej historii i kultury zwłaszcza na polu kościelnej, ale i świeckiej historii prawa narodów słowiańskich i obok własnych na polu organizacji parafialnej przełomowych badań, uważał przez całe swoje życie za swoje główne zadanie przekazywać nauce niemieckiej wyniki słowiańskiej twórczości badawczej i kłaść pomosty dla zbliżenia nauk obu narodów i grup narodów. Temu celowi służyło całe jego życie i jego praca badawcza zarówno w Graz'u jak i w Wiedniu, a jeżeli wiele zamysłów nie wyszło poza plany i pierwsze rzuty, to zrobił on przecież początek i pozostawił fundamenty, na których dalej budować będą musieli inni w duchu jego koncepcji nauki służącej pokojowi i wyrównywaniu przeciwności”. Tymi zdaniem pełnymi treści, dającymi syntezę działalności naukowej zmarłego uczonego, rozpoczyna Hans Erich Feine, kolega i przyjaciel Zmarłego, swoje wspomnienie pośmiertne na łamach pisma, z którym obaj ci uczeni przez długie dziesiątki lat najściślej byli związani jako autorzy i współpracownicy, a zwłaszcza recenzenci. Niedługo potem, bo 6 marca 1965 r., odszedł od nas również i Hans Erich Feine, po swoim mistrzu Ulryku Stutz następcą jego i czołowy kanonista i historyk prawa krajów języka niemieckiego. Tak więc podwójną żałobą okryła się kanonistyka europejska, a z nią i kanonistyka polska, dla której szczególnie śmierć H. F. Schmidta stanowi bolesną stratę.

Z pracami naukowymi H. F. Schmidta, poświęconymi sprawom zachodniosłowiańskim i polskim, zetknętem się na długo przed zawarciem z nimi osobistej znajomości. Wiele i ciągle słuchałem

o nim następnie w 1929 roku, gdy przez cały semestr letni studio-
wałem i pracowałem w Instytucie kanonistycznym Uniwersytetu
w Berlinie. Kierownik instytutu, słynny kanonista i historyk pra-
wa Ulrich Stutz, często wspominał osobę H. F. Schmidą i czasy,
kiedy Schmid pełnił obowiązki asystenta instytutu, opowiadał nam
o jego wybitnych zdolnościach, o rozległości jego wiedzy i jego za-
interesowań, o jego sukcesach naukowych i jego dalekosiężnych
planach. „Das ist unser neuer Niederle” mawiał często Stutz, pod-
kreślając wybitne kompetencje Schmidą w dziedzinie filologii sło-
wiańskiej i słowianoznawstwa.

Osobiście zetknęliśmy się dopiero w Warszawie w 1933 roku na
VII Międzynarodowym Kongresie Historyków, lecz jedynie prze-
lotnie, a dopiero po ostatniej wojnie, z chwilą przejścia Schmidą
na katedrę do Wiednia, wznowiliśmy nasze kontakty wpierw listo-
wne, a od lutego 1957 r., gdy po raz pierwszy po wojnie odwiedzi-
łem Wiedeń, również i osobiste; wtedy to, spotykając się z profes-
sorem Schmidem i jego ząną małżonką, wielokrotnie czy to
w Wiedniu, czy to w Paryżu, czy wreszcie w Warszawie, nauczy-
łem się cenić również jego osobiste walory, jego szczerą życzliwość,
jego przyjazną uczynność, jego uczciwe starania, by zawsze zrozu-
mieć i sprawiedliwie ocenić poglądy i stanowisko partnera, jego
głęboki humanizm i wyrozumiałość dla wad i słabości ludzkich, ale
przy tym jego bezkompromisowość, gdy spotykał się z nierzetel-
nością lub nieuczciwem. Albowiem walory te spostrzec i docenić
można było dopiero po dłuższym obcowaniu i bliższym zżyciu się
z tym człowiekiem na pozór nieco sztywnym i trochę ceremonial-
nym, a w istocie swej tak bardzo przystępnym, skromnym a ser-
decznym.

Heinrich Felix Schmid pochodził z górno-austriackiej rodziny
urzędniczej. Jego dziadek, syn urzędnika skarbowego, po roku 1848
opuścił Salzburg, przeszedł na łono Kościoła ewangelickiego (lute-
rańskiego) i poświęcił się pracy naukowej jako docent filozofii,
oraz pracy społecznej. Ojciec jego, adwokat i następnie archiwista
w Monachium, wcześniej porzucił pracę zawodową ze względu na
stan zdrowia i osiedlił się w Grunewald pod Berlinem. Tam też
urodził się Heinrich Felix Schmid dnia 14 sierpnia 1896 r., tam od-
bierał pierwsze doznania i wrażenia dzieciństwa. Od szóstego do
jedenastego roku życia przebywał wraz z rodzicami we Włoszech,
głównie w Rzymie, we Francji i Szwajcarii, pobierając nauki
i przyswajając sobie w sposób doskonały znajomość języków wło-
skiego i francuskiego. W tym okresie obudziło się w nim zainte-
resowanie językami słowiańskimi, rosyjskim i bułgarskim.
W 1914 r. Heinrich Felix Schmid złożył egzamin dojrzałości i roz-
począł studia teologiczne. Wybuch wojny światowej przerwał rych-

ło studia ledwo rozpoczęte. Lata wojny przebywał H. F. Schmid jako żołnierz, potem oficer, na różnych frontach, również na frontach wschodnich, gdzie w Serbii, Bułgarii i na Białorusi bezpośrednio zetknął się z językiem i kulturą tych krajów, poznając bliżej również i język polski. W swojej autobiografii znalazł H. F. Schmid słowa pełne sympatii i szacunku dla narodów słowiańskich, których kultura poznawana w okresie lat wojny dała mu inspirację, determinującą cały przyszły kierunek jego badań. Po zakończeniu wojny rozpoczął w Lipsku studia prawnicze i slawistyczne. Lata 1919—1921 spędził w Berlinie, gdzie potężna indywidualność naukowa Ulryka Stutz'a decydująco zaważyła na jego dalszych planach naukowych. Powróciwszy do Lipska doktoryzował się w 1922 roku z filologii słowiańskiej i z historii średniowiecznej. Opracowana podczas berlińskiego pobytu z inicjatywy Stutza rozprawa konkursowa pt. „Das Recht der Kirchgründung und — ausstattung bei der Kolonisation des nordöstlichen Deutschlands im XII. bis XIV. Jahrhundert”, nagrodzona przez wydział prawa uniwersytetu w Berlinie, nie tylko utorowała mu drogę do asystentury u boku swego mistrza Ulryka Stutza, którego stał się odtąd na lat kilka najbliższym współpracownikiem (od 1 IV 1922), lecz przyniosła mu również stopień doktora praw, przyznany mu przez fakultet berliński w 1924 roku bez poddania go obowiązkowym rygorozom doktorskim. Jeszcze zanim to nastąpiło, w jesieni 1923 roku powołany został na stanowisko profesora nadzwyczajnego filologii słowiańskiej na wydziale filozoficznym uniwersytetu w Graz'u (Austria), gdzie ważna ta katedra wakowała od 1918 roku. Na tej katedrze otrzymał też w 1929 roku promocję na profesora zwyczajnego. Na tym stanowisku rozwinął młody profesor niezmiernie rozległą, żywą i owocną działalność badawczą, dydaktyczną i recenzyjną, zarówno w dziedzinie filologii słowiańskiej, jak zwłaszcza w dziedzinie historii prawa, ustroju państwowego i społeczno-gospodarczego, historii Kościoła i prawa kanonicznego partykularnego krajów słowiańskich, przede wszystkim Czech i Polski. Z zainteresowań i badań tych wyrosło najwybitniejsze i dla polskiej jak i czeskiej kanonistyki historycznej podstawowe i do dziś nie przestarzałe dzieło pt. „Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslavischem Boden und ihre Entwicklung während des Mittelalters”, przyjęte przez polską naukę z wielkim uznaniem. Jako jedno ze swoich najważniejszych zadań obok własnej pracy badawczej uznał młody profesor omawianie publikacji krajów słowiańskich z dziedziny nauk historycznych i prawnohistorycznych na łamach czasopism naukowych niemieckich, a to w celu udostępnienia wyników badań uczonych słowiańskich, publikowanych w językach słowiańskich, nie

znającym tych języków a pracującym na tych polach badaczom niemieckim, starając się tą drogą przełamywać szkodliwą dla nauki, lecz uporczywie i nałogowo stosowaną powszechnie zasadę „Slavica non leguntur”. „W ten sposób — tak sam pisze w swojej autobiografii — stałem się z jednej strony na polu zachodniosłowiańskiej, zwłaszcza polskiej historii średniowiecza, z drugiej strony na polu kościelnej i świeckiej historii prawa całego świata słowiańskiego tak jakby pośrednikiem pomiędzy niemiecką a słowiańską nauką. Uważałem taką funkcję pośredniczenia — tak jak ona może być oczywiście spełniana owocnie i krytycznie tylko przez kogoś, kto przez własną działalność badawczą zapoznał się z przedmiotem usług pełnionych przez takie pośrednictwo — za istotne zadanie każdego nie słowiańskiego, a więc przede wszystkim każdego niemieckiego slawisty, oczywiście na tym polu, które dla poszczególnego badacza stosownie do jego naukowych zainteresowań jest najbliższe”. Z jakim rozmachem, jaką gorliwością i z jakimi wynikami H. F. Schmid to zakreślone sobie zadanie wypełniał, ile obiektywizmu ale i zmysłu krytycznego i rozległej erudycji wnosił do tej pracy, o tym najlepiej świadczą liczne jego recenzje i sprawozdania z literatury naukowej, ogłaszane w różnych czasopiśmiech, przede wszystkim zaś w redagowanym przez Stutza „Zeitschrift der Savigny — Stiftung für Rechtsgeschichte, Kanonistische Abteilung” oraz w tegoż czasopiśmie „Germanistische Abteilung”. Wielka jego żarliwość w przyswajaniu nauce niemieckiej wyników pracy badaczy słowiańskich, jego odporność na sugestie nacjonalistycznie i antisłowiańsko zabarwionej polityki kulturalnej niemieckiej, prowadzącej do błędnych i nierzeczowych ocen twórczości kulturalnej krajów słowiańskich, jego szczery podziw dla osiągnięć słowiańskich historyków, historyków prawa i kanonistów, to wszystko tak jawnie i szczerze manifestowane w całej jego działalności recenzyjnej, z jednej strony ściągało na niego w kołach niemieckich niejednokrotnie zarzuty przesadnego słowianofilstwa, z drugiej zaś strony przysparzało mu uznanie nauki krajów słowiańskich, które wyróżniały go powołaniem w skład członków swych najwyższych instytucji naukowych (Polska Akademia Umiejętności w Krakowie a następnie Polska Akademia Nauk, Towarzystwo Naukowe Lwowskie, Czeska Akademia Nauk w Pradze, Towarzystwo Naukowe im. Šafařík’a w Bratysławie, Instytut Słowiański w Pradze). Do wyrobienia i umocnienia międzynarodowej pozycji H. F. Schmida przyczynił się jego aktywny udział w kongresach międzynarodowych: bizantynistów (w Beogradzie 1927, w Atenach 1930), historyków (w Oslo 1928, w Warszawie 1933) i slawistów (w Pradze 1929, w Warszawie 1934).

Po pozbawieniu Austrii niepodległości i wcieleniu jej do Trzeciej Rzeszy w 1938 r. Heinrich Felix Schmid, znany ze swych praconań antyhitlerowskich, dostał się najpierw do obozu (Schutzhaft), a następnie przeniesiony został w stan spoczynku. Powołany do wojska niemieckiego (Luftwaffe) jako oficer rezerwy w sierpniu 1939 roku, przeżył kampanię wojenną w Słowacji, potem w Norwegii, a od 1942 r. w południowych regionach Związku Radzieckiego. Po ukończeniu wojny podjął w jesieni 1945 r. z powrotem swoją działalność na katedrze slawistyki uniwersytetu w Grazu. Powołany w 1947 r. na uniwersytet wiedeński objął tam 1 grudnia 1947 r. katedrę historii Europy wschodniej, którą zajmował aż do swego zgonu. Na tej katedrze, będąc równocześnie kierownikiem instytutu naukowego poświęconego historii Europy wschodniej i południowo-wschodniej (Institut für Osteuropäische Geschichte und Südostforschung), rozwinął Schmid nader intensywną i owocną działalność badawczą, dydaktyczną i organizacyjną, również na terenie międzynarodowym, kierując się założeniami, które w swej autobiografii dobitnie sformułował: „Uważam to za swoje zadanie przyczynić się w swojej działalności nauczycielskiej i badawczej do tego, by z jednej strony zamknęła się luka, która w organizacji i uprawianiu nauki historycznej w Austrii dotąd pozostawała niewypełniona — uprawianie historii krajów czeskich, Polski i Rumunii stanowiło dotąd tak jakby naukowy teren niczyi — i aby przez to właśnie z drugiej strony przełamana została izolacja, w jakiej w znacznej mierze znalazła się dyscyplina naukowa pn. „Historia Europy wschodniej” właśnie dlatego, że pod tym pojęciem rozumiano najczęściej jedynie historię Rosji”. Temu swemu stanowisku dawał wyraz w licznych swych powojennych pracach naukowych i publicystycznych i w licznych swych wystąpieniach na zjazdach międzynarodowych, na których coraz bardziej wysuwał się, od 1950 roku począwszy, na czołowe stanowisko w skali światowej. Powszechne uznanie dla postawy badawczej H. F. Schmid a i dla jego działalności naukowej i organizacyjnej, budującej pomosty dla poznania i wzajemnego zrozumienia się między Wschodem a Zachodem, znalazło najpełniejszy wyraz w jego wyborze w 1960 r. w Sztokholmie na stanowisko przewodniczącego Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych z mandatem urzędzenia w Wiedniu w 1965 roku kolejnego międzynarodowego zjazdu historyków. Nie doczekał się H. F. Schmid otwarcia tego kongresu. W pełni rozwoju prac przygotowawczych, wśród licznych zajęć badawczych, wśród mnogich prac naukowych będących w trakcie realizacji lub zaledwie dojrzewających w jego szerokich planach i zamysłach, zmarł po krótkiej chorobie w Wiedniu dnia 6 lutego 1963 roku.

Skreślenie sylwetki H. F. Schmidta jako badacza, nauczyciela i organizatora nauki historycznej oraz ocena jego bogatego dorobku naukowego wymagałaby osobnej monografii, osobnego obszernego omówienia wymagałyby również liczne jego inicjatywy badawcze, niestety niezrealizowane, o których tak często wspomina w ostatnich swoich pracach, jak chociażby projekt napisania historii prawa kościołów wschodnich. Tu musimy ograniczyć się do próby zestawienia możliwie pełnej bibliografii jego prac drukowanych i niektórych niedrukowanych. Przegląd jego dorobku, którego znaczna część poświęcona była Polsce, historii jej ustroju i prawa, historii prawa kanonicznego i historii Kościoła w Polsce, uzasadnia w pełni udział polskiej kanonistyki w holdzie, jaki nauka historyczna składała i składa pamięci tego badacza, w równej mierze zasłużonego dla sławistyki i historii krajów słowiańskich, dla bizantynistyki i historii prawa Europy środkowej i wschodniej, jak i dla kanonistyki europejskiej i polskiej.

BIBLIOGRAFIA

prac naukowych prof. Heinrich Felix Schmidta
(1922—1964).

Spis własnych prac drukowanych i niedrukowanych zestawiał sam Autor za okres lat 1922—1950 jako dodatek do swej autobiografii opublikowanej w 1951 roku (patrz poz. 159). Zestawienie prac zmarłego uczonego za okres lat 1950—1963 ogłosił jego długoletni asystent, a od 1965 roku jego następcą na katedrze historii Europy wschodniej Uniwersytetu Wiedeńskiego Prof. Dr Walter Leitsch (patrz poz. b części drugiej niniejszego zestawienia). Obie wymienione publikacje były podstawą dla opracowania niniejszej bibliografii, różniące się od obu tych publikacji przede wszystkim układem chronologicznym w miejsce zastosowanego tam układu systematycznego, a nadto podawaniem oryginalnego brzmienia tytułów recenzowanych prac. Materiał przedmiotowy uzupełniony został najważniejszymi recenzjami o pracach H. F. Schmidta, polskimi i niemieckimi, oraz niektórymi nekrologami ogłoszonymi w czasopiśmie. Zebranie pełnego materiału podmiotowego okazało się niewykonalne w naszych warunkach.

Opracowanie niniejsze opiera się z zasady na autopsji wszystkich prac H. F. Schmidta oraz na przejrzeniu szeregu serii czasopism w poszukiwaniu możliwie opuszczonych przez samego Autora lub Prof. Leitscha pozycji. Mimo to również i niniejsze zestawienie nie może rościć sobie pretensji do zgromadzenia wszystkich bez wyjątku pozycji bardzo różnorodnego i rozproszonego olbrzymiego dorobku naukowego tego wybitnego badacza.

Skróty tytułów czasopism:

- BO — Blick nach Osten.
 JKGS — Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven.
 MIÖG — Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung.
 ÖAK — Österreichisches Archiv für Kirchenrecht.
 ÖOH — Österreichische Osthefte.
 ZOR — Zeitschrift für Ostrecht.
 ZSIPh — Zeitschrift für Slavische Philologie.
 ZSSRG — Zeitschrift der Savigny — Stiftung für Rechtsgeschichte, Germanistische Abteilung, Kanonistische Abteilung.

1922

1. Schriften von Otto v. Gierke. [Bibliografia]. — ZSSRG Germ. Abt. T. 43 : 1922 s. XLV — LXIII.
2. Der Gegenstand des Zehntstreites zwischen Mainz und den Thüringern im 11. Jahrhundert und die Anfänge der decima constituta in ihrer kolonisationsgeschichtlichen Bedeutung. — ZSSRG Germ. Abt. T. 43 : 1922 s. 287—300.
3. Die Nomokanonübersetzung des Methodius. Die Sprache der kirchenslavischen Übertragung der *Συναγωγή* des Johannes Scholasticus in 50 Titeln in der russisch — kirchenslavischen Ustjužskaja Kormčaja aus dem 13. Jahrhundert. Leipzig 1922, Markert & Peters, ss. VII, 120. — Veröffentlichungen des Baltischen und Slavischen Instituts an der Universität Leipzig, Heft 1.
 Rec.: STUTZ Ulrich. ZSSRG T. 43, Kan. Abt. T. 12 : 1922 s. 533.

1924

4. Das Recht der Gründung und Ausstattung von Kirchen im kolonialen Teile der Magdeburger Kirchenprovinz während des Mittelalters. Von der Juristischen Fakultät der Universität Berlin gekrönte Preisschrift. — ZSSRG T. 44, Kan. Abt. T. 13 : 1924 s. 1—214, i osob. Weimar 1924, Hermann Böhlau Nachf., ss. VIII, 213.
 Rec.: ABRAHAM Władysław. Kwart. hist. R. 39 : 1925 s. 620—622; HOLTZMANN Robert. ZSSRG T. 45, Kan. Abt. T. 14 : 1925 s. 546—548; MÜLLER G. Neues Archiv f. sächs. Geschichte T. 46 : 1925 s. 224—225; AUBIN H. Vierteljahrschrift f. Sozial — und Wirtschaftsgeschichte T. 20 : 1923 s. 518—522.
5. Neuere Beiträge zur Frage nach der ältesten kirchenslavischen Nomokanonübersetzung. — ZSIPh R. 1 : 1924 s. 198—210.
6. Lehn — Hufe (Miscelle). — ZSSRG Germ. Abt. T. 44 : 1924 s. 289—291.
7. Die slavische Altertumskunde und die Erforschung der Germa-

nisation des deutschen Nordostens. — ZSlPh T. 1 : 1924 s. 396—415; T. 2 : 1925 s. 134—180.

8. Rec.: Grivec Fr.: Cerkevno prvenstvo i edinstvo po bizantinskem pojmovanju. Ljubljana 1921. — ZSSRG T. 44, Kan. Abt. T. 13 : 1924 s. 543—544.
9. Rec.: Michael Edmund: Das schlesische Patronat. Beiträge zur Geschichte der schlesischen Kirche und ihres Patronats. Weigwitz 1923. — ZSSRG T. 44, Kan. Abt. T. 13 : 1924 s. 593—601.

1925

10. Die wichtigsten neueren Hilfsmittel zur Einführung in die Rechtsgeschichte der slavischen Völker. — ZOR R. 2 : 1926 s. 168—182 i odb. Berlin 1925, H. Sack, in 3°, ss. 168—182.
11. Rec.: Grujić Radoslav M.: Srednjevekovno srpsko parohijsko sveštenstvo. Skoplje 1923. — ZSSRG T. 45, Kan. Abt. T. 14 : 1925 s. 573—577.
12. Rec.: Dąbkowski Przemysław: Stosunki kościelne ziemi sanockiej w XV stuleciu. Przemyśl 1922. — ZSSRG T. 45, Kan. Abt. T. 14 : 1925 s. 577—582.
13. Rec.: Dicker Józef: Pokuta kościelna w prawie wiejskim polskim od XVI do XVIII wieku. Lwów 1925. — ZSSRG T. 45, Kan. Abt. T. 14 : 1925 s. 582—585.
14. Rec.: Paszkiewicz Henryk: Polityka ruska Kazimierza Wielkiego. Warszawa 1925. — JKGS R. 1 : 1925 z. 1 s. 120—121.
15. Rec.: Grünenthal O.: Das Statut von Wiślica in polnischer Fassung. Kritische Ausgabe. Heidelberg 1925. — JKGS R. 1 : 1925 z. 2 s. 279—283.
16. Rec.: Bujak Franciszek: Studia historyczne i społeczne. Lwów 1924. — JKGS R. 1 : 1925 z. 2 s. 285—289.
17. Rec.: Bujak Franciszek: Z odległej i bliskiej przeszłości. Studia historyczno-gospodarcze. Lwów 1924. — JKGS R. 1 : 1925 z. 2 s. 285—289.
18. Rec.: Studia społeczne i gospodarcze. Księga jubileuszowa dla uczczenia 40-letniej pracy naukowej Ludwika Krzywickiego. Warszawa 1925. — JKGS R. 1 : 1925 z. 2 s. 289—291.
19. Rec.: La Pologne au Ve Congrès International des Sciences Historiques, Bruxelles 1923. Varsovie 1924. — JKGS R. 1 : 1925 z. 2 s. 291—297.
20. Rec.: Bušek Vratislav: Církevní soudnictví ve věcech civilních v říši římské v I. — V. století po K. Bratislava 1925. — Archiv für Katholisches Kirchenrecht T. 105 : 1925 s. 589—590.

1926

21. Zur Geschichte der Bedeutungsentwicklung westslavischer Lehnwörter für Institutionen der lateinisch — germanischen Kultur. W: Streitberg — Festgabe, Herausg. von der Direktion der Verei-

- nigten Sprachwissenschaftlichen Institute an der Universität zu Leipzig, Leipzig 1926 s. 326—335.
22. Die Burgbezirksverfassung bei den slavischen Völkern in ihrer Bedeutung für die Geschichte ihrer Siedlung und ihrer staatlichen Organisation. — JKGS T. 2 : 1926 z. 2 s. 81—132.
Rec.: WOJCIECHOWSKI Zygmunt. Kwart. hist. R. 41 : 1927 s. 322—328; J. P. Český Časop. Hist. T. 33 : 1927 s. 646—647; V. N. Časop. Maticе Mor. T. 51 : 1927 s. 373—374.
23. Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslavischem Boden und ihre Entwicklung während des Mittelalters. — ZSSRG T. 46, Kan. Abt. T. 15 : 1926 s. 1—161; T. 48, Kan. Abt. T. 17 : 1928 s. 264—358; T. 49, Kan. Abt. T. 18 : 1929 s. 285—562; T. 50, Kan. Abt. T. 19 : 1930 s. 354—671; T. 51, Kan. Abt. T. 20 : 1931 s. 202—456, i odb. Weimar 1931 ss. 1100.
Rec.: ABRAHAM Władysław. Kwart. hist. R. 44 : 1930 s. 580—598; STASIEWSKI Bernhard. Deutsche Wissenschaftliche Zeitschr. f. Polen T. 25 : 1933 s. 177—178; LOESCH Heinrich von. Baltische Studien T. 35 : 1933 s. 362—363; HRUBÝ Fr. Český Časop. Hist. T. 38 : 1932 s. 392—398; RAUSCHER Rudolf. Bratislava T. 6 : 1932 s. 149—151.
24. Bemerkungen zu den vorstehenden Ausführungen O. Grünenthals [O. Grünenthal, Zum Statut von Wiślica in polnischer Fassung, ibid. s. 76—80]. — JKGS R. 2 : 1926 z. 1 s. 80—92.
25. Rec.: Dolenc Metod: Dušanov Zakonik. Primerjalni prikaz pravnih razmer po Dušanovem zakoniku in po istodobnem germanskem pravu — s posebnim ozirom na Slovence. Ljubljana 1925. — ZSSRG Germ. Abt. T. 46 : 1926 s. 390—396.
26. Rec.: Grünenthal Otto: Das Statut von Wiślica in polnischer Fassung. Kritische Ausgabe. Sammlung slavischer Lehr- und Handbücher herausg. von A. Leskien + und E. Berneker, III. Reihe: Texte und Untersuchungen, 3. Heidelberg 1925. — ZSSRG German. Abt. T. 46 : 1926 s. 396—398.
27. Rec.: Bušek Vratislav: Církevní soudnictví ve věcech civilních v říši římské v. I — V. století po K, Bratislava 1925. — ZSSRG T. 46, Kan. Abt. T. 15 : 1926 s. 545—550.
28. Rec.: Čubatýj Mikola: Pro pravne stanovišče cerkvi kozac'kij deržavi. Lviv 1925. — ZSSRG T. 46, Kan. Abt. T. 15 : 1926 s. 550—557.
29. Rec.: Abraham Władysław: Zawarcie małżeństwa w pierwotnym prawie polskim. Lwów 1925. — ZSSRG T. 46, Kan. Abt. T. 15 : 1926 s. 557—569.
30. Rec.: Roczniki historyczne. R. 1 : 1925. — JKGS R. 2 : 1926 z. 1 s. 108—112.
31. Rec.: Lehmann Rudolf: Aus der Vergangenheit der Niederlausitz.

- Vorträge und Aufsätze. Cottbus 1925. — JKGS R. 2 : 1926 z. 1 s. 118—120.
32. Rec.: Słoński Stanisław: Wybór tekstów starosłowiańskich. Lwów 1926. — JKGS R. 2 : 1926 z. 3 s. 88—90.
33. Rec.: Wieś, dwór i miasto, jako równoważne czynniki rozwoju Polski w okresie tysiąclecia. Warszawa 1924. — JKGS R. 2 : 1926 z. 3 s. 102.
34. Rec.: Świętochowski Aleksander: Historia chłopów polskich w zarysie. I. W Polsce niepodległej. Lwów — Poznań 1925. — JKGS R. 2 : 1926 z. 3 s. 104 — 105.
35. Rec.: Bujak Franciszek, Pazdro Zbigniew, Próchnicki Zdzisław, Sobiński Stanisław: Polska współczesna (Nauka obywatelska). Lwów 1926. — JKGS R. 2 : 1926 z. 3 s. 105—106.
36. Rec.: Mélanges publiés en l'honneur de M. Paul Boyer, 1925. — Deutsche Literaturzeitung N. F. T. 3 : 1926 szp. 1790—1795.

1927

37. Die sozialgeschichtliche Auswertung der westslavischen Ortsnamen in ihrer Bedeutung für die Geschichte des ostdeutschen Koloniallandes. W: Deutsche Siedlungsforschungen, Rudolf Kötzschke dargebracht von Freunden, Fachgenossen und Schülern, Leipzig — Berlin 1927, s. 161—198.
Rec.: WIDAJEWICZ J. Slavia Occident. T. 7 : 1928 s. 549—552.
38. [wspólnie z Reinholdem Trautmannem]. Wesen und Aufgaben der deutschen Slavistik. Ein Programm. Leipzig 1927, H. Haessel, in 8°, ss. 90, 2 nlb. — Slavisch — baltische Quellen und Forschungen, herausg. von Reinhold Trautmann, z. 1.
Rec.: LEHR-SPLAWIŃSKI Tadeusz. Kwart. hist. R. 42 : 1928 z. 1 s. 106—108; JILEK H. Zentralblatt f. Bibliothekswesen R. 45 : 1928 s. 326—327; VASMER Max. Zeitschrift f. Slav. Philol. T. 5: 1928 s. 235—238; BRUCKNER Adolf. Deutsche Literaturzeitung R. 4 : 1927 s. 2457—2458.
39. [Motions sur l'encouragement des études slaves en Allemagne.] Ière motion concernant la publication d'un recueil d'études sur l'histoire du droit et l'histoire économique de l'Europe orientale et du monde slave. IIème motion concernant l'organisation de recherches systématiques et la réunion des monuments de l'antiquité slave dans les pays autrefois slaves et devenus depuis territoires d'établissement allemand. IIIème motion concernant la réunion aux bibliothèques de Vienne des publications les plus importantes susceptibles de faciliter leur travail aux savants qui n'habitent pas les pays de l'Europe orientale tout en étudiant leur histoire. IVème motion relative à l'édition des sources de l'histoire de Roumanie rédigées en slavon d'Église. — Conférence des Historiens des États de l'Europe Orientale et du Monde Slave, Var-

- sovie, le 26—29 juin 1927. Ière Partie: Travaux de préparation, résumés des communications, Varsovie 1927 ss. 5.
40. Rec.: Kutrzeba Stanisław: Historia źródeł dawnego prawa polskiego. T. I—II. Lwów — Warszawa — Kraków [1926]. — ZSSRG German. Abt. T. 47 : 1927 s. 833—849.
41. Rec.: Księga pamiątkowa ku czci Oswalda Balzera. T. I—II. Lwów 1925. — ZSSRG German. Abt. T. 47 : 1927 s. 863—874.
42. Rec.: Michael Edmund: Die schlesische Kirche und ihr Patronat. Erster Teil : Die schlesische Kirche und ihr Patronat unter polnischem Recht. Görlitz 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 448—455.
43. Rec.: Nova Polonia Sacra. Czasopismo poświęcone badaniu historii kościoła, prawa kanonicznego i literatury teologicznej w Polsce. T. 2. Kraków 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 506—511.
44. Rec.: Umiński Józef ks.: Henryk arcybiskup gnieźnieński zwany Kietliczem (1199—1219). Lublin 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 511—515.
45. Rec.: Halban Leon: Lichwa w nauce i prawie kościelnym do soboru wienneńskiego (1311 r.). Lwów 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 515—518.
46. Rec.: Chaloupecký Václav: Pře kněžská z r. 1562. Příspěvky k náboženské politice Ferdinanda I v Čechách. Praha 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 518—525.
47. Rec.: Stloukal Karel: Papežská politika a císařský dwůr pražský na předělu XVI. a XVII. věku. Praha 1925. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 525—529.
48. Rec.: Nohejlová Emanuela: Příběhy kláštera opatovického. Praha 1925. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 529—530.
49. Rec.: Vernadskij G. V.: Vizantijskija učenija o vlasti carja i patriarcha. Praha 1926. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 530—535.
50. Rec.: Marković Vasilije: Ktitori, njihove dužnosti i prava. Beograd 1925. — ZSSRG T. 47, Kan. Abt. T. 16 : 1927 s. 535—539.
- 1928
51. Die sozialgeschichtliche Erforschung der mittelalterlichen deutsch-rechtlichen Siedlung auf polnischem Boden. — Vierteljahrschrift für Sozial — und Wirtschaftsgeschichte T. 20 : 1928 s. 301—355.
Rec.: WIDAJEWICZ J.: Slavia Occident. T. 7 : 1928 s. 549—552.
52. Neue Beiträge zur Geschichte der vorkolonialen Kultur Schlesiens und ihrer Umgestaltung durch die deutsche Kolonisation. — Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens T. 62 : 1928 s. 337—355; T. 63 : 1929 s. 350—376. [Omówienie prac E. Michael, Die schlesische Kirche und ihr Patronat, T. 1 1926 oraz J. Pfitzner,

- Besiedlungs-, Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte des Breslauer Bistumslandes, T. 1. 1926].
53. Der Einfluss des germanischen und römischen Rechts auf die slavischen Rechte. — Forschungen und Fortschritte T. 4 : 1928 s. 171—173.
 54. Arbeiten zur gesamten und zur mittelalterlichen deutschen Geschichte in polnischer Sprache (1925 und 1926). — Jahresberichte für deutsche Geschichte R. 2 : 1926 [wyd. 1928] s. 142—159, 691—733.
 55. Die Entstehung des kirchlichen Zehntrechts auf slavischem Boden. [Streszczenie referatu]. — VIe Congrès International des Sciences Historiques. Résumés des communications présentées au Congrès, Oslo 1928. Oslo 1928 s. 269—270.
 56. [Nekrolog Teodora Tyca]. — ZSSRG German. Abt. T. 48 : 1928 s. 664—666.
 57. [Nekrolog Vladimira Mažuranić'a]. — ZSSRG German. Abt. T. 48 : 1928 s. 667.
 58. Rec.: Meiche Alfred: Historisch-Topographische Beschreibung der Amtshauptmannschaft Pirna. Dresden 1927. — ZSSRG German. Abt. T. 48: 1928 s. 616—619.
 59. Rec.: Gley Werner: Die Besiedlung der Mittelmark von der slawischen Einwanderung bis 1624. Eine historisch — geographische Untersuchung. Stuttgart 1926. — ZSSRG German. Abt. T. 48: 1928 s. 619—626.
 60. Rec.: Bretschneider Paul: Das Gründungsbuch des Klosters Heinrichau. Aus dem Lateinischen übertragen und mit Einführung und Erläuterung versehen. Breslau 1927. — ZSSRG German. Abt. T. 48 : 1928 s. 627—629.
 61. Rec.: Dąbkowski Przemysław: Powszechna kronika historyczno-prawna 1920—1925. Pamiętnik Hist.-Prawny T. V, z. 1. Lwów 1927/1928. — ZSSRG German. Abt. T. 48 : 1928 s. 664.
 62. Rec.: Abraham Władysław: Pontificale biskupów krakowskich z XII wieku. Rozpr. PAU Wydz. histor. — filozof. T. 66 (1927). — ZSSRG T. 48, Kan. Abt. T. 17 : 1928 s. 682—686.
 63. Rec.: Silnicki Tadeusz. Organizacja archidiakonatu w Polsce. Lwów 1927. — ZSSRG T. 48, Kan. Abt. T. 17 : 1928 s. 686—691.
 64. Rec.: Acta Officii consistorialis Leopoliensis antiquissima, edidit Guillemus Rolny. Volumen I, continet acta annorum 1482—1489. Leopoli 1927. — ZSSRG T. 48, Kan. Abt. T. 17 : 1928 s. 691—693.
 65. Rec.: Michael Edmund: Die schlesische Kirche und ihr Patronat. Erster Teil: Die schlesische Kirche und ihr Patronat unter polnischem Recht. Görlitz 1926. — Historische Zeitschrift T. 138 : 1928 s. 638—643.
 66. Rec.: Pfitzner Josef: Besiedlungs-, Verfassungs — und Verwal-

- tungsgeschichte des Breslauer Bistumslandes. 1. Teil: Bis zum Beginne der böhmischen Herrschaft. Reichenberg 1926. — Historische Zeitschrift T. 138 : 1928 s. 633—643.
67. Rec.: Wilkes Carl: Die Zisterzienserabtei Himmerode im 12. und 13. Jahrhundert. Münster 1924. — Historische Zeitschrift T. 138 : 1928 s. 677—678.
68. Rec.: Stloukal Karel: Papežská politika a císařsky dvůr pražský na předeľu XVI. a XVII. věku. Praha 1925. — Historische Zeitschrift T. 138 : 1928 s. 693—694.
69. Rec.: Taranovskij Fedor V.: Něskol'ko idiografičeskich cert starago serbskago prava. W: Conférence des Historiens des États de l'Europe Orientale et du Monde Slave, Varsovie le 26—29 juin 1927. IIe Partie: Comptes rendus et Communications. Varsovie 1928. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 310—313.
70. Rec.: Kos Milko: Dubrovačko — srpski ugovori do sredine 13 — og veka. W: Glas Srpske Kral. Akademije CXXIII, drugi razred 67, Beograd 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 313—315.
71. Rec.: Solovjev Aleksandar V.: Ugovor o kupovini i prodaji u srednjevekovnoj Srbiji. W: Archiv za pravne i društvene nauke, God. XVII, drugo kolo knj. XV (XXXII), Beograd 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 315—317.
72. Rec.: Solovjev Aleksandar V.: „Gradski zakon” u Srednjevekovnoj Srbiji. W: Archiv za pravne i društvene nauke, God. XVIII, drugo kolo knj. XVI (XXXIII) Beograd 1928. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 317—318.
73. Rec.: Solovjev Aleksandar V.: Wisi u Dušanovoj povelji g. 1355. Beograd 1926. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 318—319.
74. Rec.: Bobčev Stefan S.: Kulturno — istoričeska i istorikopravna Blgarija. Juridičeski Pregled God. XXVIII. Sofia 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 319.
75. Rec.: Bobčev Stefan S.: Vizantijskata jurisprudencija v Stara Blgarija. Juridičeski Pregled, God. XXVIII, Sofia 1927. — JKGS R. 4 : 1928 v. 2 s. 319.
76. Rec.: Bobčev Stefan S.: Blgarskoto običajno nakazatelno pravo. Juridičeski Pregled, God. XXVIII, Sofia 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 319.
77. Rec.: Najdenovič St. Al.: Stranici iz administrativnoto dělenie na Evropejska Turcija prez XVI věk. Juridičeski Pregled, God. XXVIII, Sofia 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 320.
78. Rec.: Constantinescu M. A.: La communauté de village byzantine et ses rapports avec le petit „Traité fiscal byzantin”. W: Académie Roumaine, Bull. de la Section Historique T. XIII. Bucaresti 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 320.
79. Rec.: Laskaris Michael Th.: Joachim, Métropolitte de Moldavie,

et les relations de l'Église Moldave avec le Patriarcat de Peć et l'Archevêché d'Achris au XVe siècle. W: Académie Roumaine, Bull. de la Section Historique T. XIII. București 1927. — JKGS R. 4 : 1928 z. 2 s. 320—321.

1929

30. Die Grundzüge und Grundlagen der Entwicklung des kirchlichen Zehntrechts auf kroatischem Boden. W: Šišićev Zbornik (Mélanges Šišić). Zagreb 1929 s. 423—454.
31. Zur Frage der Umgestaltung des byzantinischen Kirchenrechts auf slavischem Boden. [Streszczenie referatu]. W: 2. Congrès international des Études byzantines, Belgrade 1927, Compte — Rendu. Belgrade 1929, s. 168.
32. Arbeiten zur gesamten und zur mittelalterlichen deutschen Geschichte in polnischer Sprache. — Jahresberichte für deutsche Geschichte R. 3: 1927 [wyd. 1929] s. 650—688.
33. [Nekrolog Karel Kadlec'a] — ZSSRG German. Abt. T. 49 : 1929 s. 739—743.
34. [Nekrolog A. Marguliés] — Revue des Études Slaves R. 9 : 1929 s. 333—334.
35. Rec.: Ivanyčkyj — Vasylenko Sergij: Zakony pro opiku nad nedolitkamy v džerelach Magdeburžkoho prava Zachidnoji Rusy j Het'manščyny. Kiev 1925. — ZSSRG German. Abt. T. 49 : 1929 s. 688—693.
36. Rec.: Koranyi Karol: Wpływ prawa flandryjskiego na polskie w XVI wieku. Damhouder — Groicki. Pamiętnik Hist. — Prawny, T. IV, z. 4, Lwów 1927. — ZSSRG German. Abt. T. 49 : 1929 s. 693—697.
37. Rec.: Pamiętnik trzydziestolecia pracy naukowej Prof. Dr Przemysława Dąbkowskiego. Lwów 1927. — ZSSRG German. Abt. T. 49 : 1929 s. 697—716.
38. Rec.: Bobčev Stefan S.: Simeonova Blgarija ot državno — pravno gledište. Sofia 1928. — Slavische Rundschau R. 1 : 1929 nr 1—2 s. 77.
39. Rec.: Balzer Oswald: Narzaz w systemie danin książęcych pierwotnej Polski. Lwów 1928. — Slavische Rundschau R. 1 : 1929 s. 834.
90. Rec.: Hejnosz Wojciech: Jus Ruthenicae. 1928. — Slavische Rundschau R. 1 : 1929 s. 835.
91. Rec.: Pamiętnik trzydziestolecia pracy naukowej Prof. Dr. Przemysława Dąbkowskiego. Lwów 1927. — Slavische Rundschau R. 1 : 1929 s. 836.

1930

92. Beiträge zur Sprach — und Rechtsgeschichte der früheren slavischen Bevölkerung des heutigen nordöstlichen Deutschlands. — ZSlPh T. 7 : 1930 s. 109—129.

93. Arbeiten zur gesamten und zur mittelalterlichen deutschen Geschichte in polnischer Sprache. — Jahresberichte für deutsche Geschichte R. 4 : 1928 [wyd. 1930] s. 541—594.
94. [Nekrolog Dr. Raimund Friedrich Kaindl]. — ZSSRG German. Abt. T. 50 : 1930 s. 671—672.
95. Rec.: [Publikacje Wydziału społeczno-ekonomicznego Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie (1923—1929)]. — ZSSRG German. Abt. T. 50 : 1930 s. 675—681.
96. Rec.: Schlenz Joh.: Das Kirchenpatronat in Böhmen. Beiträge zu seiner Geschichte und Rechtsentwicklung. Prag, 1928. — ZSSRG T. 50, Kan. Abt. T. 19 : 1930 s. 814—834.
97. Rec.: Wilanowski Bolesław: Rozwój historyczny procesu kanonicznego. I : Proces kościelny w starożytności chrześcijańskiej. Wilno 1929. — ZSSRG T. 50, Kan. Abt. T. 19 : 1930 s. 834—841.
98. Rec.: Bušek Vratislav: Učebnice dějin práva církevního. Bratislava 1929. — ZSSRG T. 50, Kan. Abt. T. 19 : 1930 s. 886—888.
99. [Nekrolog Kamil Henner]. — ZSSRG T. 50, Kan. Abt. T. 19 : 1930 s. 888—890.

1931

100. Die Entstehung des kirchlichen Zehntrechts auf slavischem Boden. W: Księga pamiątkowa ku czci Władysława Abrahama T. 2, Lwów, 1931 s. 23—46 i nadb. Lwów 1931 ss. 24.
Rec.: ADAMUS Jan. Roczniki Dziejów Społ. i Gospod. T. 2 : 1932—1933, Lwów 1932 s. 565; MASCHKE Erich. Baltische Studien T. 35 : 1933 s. 363—364.
101. Zur kirchlichen Rechtsgeschichte Brandenburgs im Mittelalter. — ZSSRG T. 51, Kan. Abt. T. 20 : 1931 s. 582—589.
102. [Wspólnie z F. A. Doubek'em]. Das Schöffebuch der Dorfgemeinde Krzemienica aus den Jahren 1451—1482. Leipzig 1931, S. Hirzel, ss. XIV, 78, 248. — Sächsische Forschungsinstitute in Leipzig, Forschungsinstitut für Rechtsgeschichte, Quellen zur Geschichte der Rezeption, I.
Rec.: KORANYI Karol. Przewodnik Hist.-Prawny T. 4 : 1934 s. 108—110; LOESCH Heinrich v. ZSSRG German. Abt. T. 52 : 1932 s. 416—418; STASIEWSKI Bernhard. Zeitschr. f. Osteurop. Geschichte T. 9 : 1934/35 s. 117—118; MERK W. Deutsche Hefte f. Volks- und Kulturbodenforschung T. 3 : 1933 s. 139—141; POLACZKÓWNA Helena. Kwart. hist. R. 46 : 1932 s. 389—397; PERSOWSKI Franciszek. Roczniki Dziejów Społ. i Gosp. T. 2 : 1932 s. 339—341; JEDLICKI Zygmunt Marian. Revue historique de droit français et étranger R. 11 : 1932 s. 569—573; KÖTZSCHKE R. Hist. Vierteljahrschr. T. 27 : 1932 s. 848—850; SCHULZE A. Zeitschr. f. Geschichte Schlesiens T. 66 : 1932 s. 329—330; GIERACH G. Karpathenland T. 5 : 1932 s. 46—47.

103. Art. „Bolesław der Tapfere”. W: Menschen, die Geschichte machten, herausg. von P. R. Rohden und G. Ostrogorsky, T. 2 Wien 1931 s. 14—19.
104. Art. „Kasimir der Große”. W: Menschen die Geschichte machten, herausg. von P. R. Rohden und G. Ostrogorsky, T. 2 Wien 1931 s. 143—151.
105. [Nekrolog L. K. Goetz] — Revue des Études Slaves R. 11 : 1931 s. 127—130.
106. Rec.: Koranyi Karol: Podstawy średniowiecznego prawa spadkowego. Pamiętnik Hist.-Prawny T. IX, z. 2, Lwów 1930. — ZSSRG German. Abt. T. 51 : 1931 s. 770—786.
107. Rec.: Gottschalk Joseph: Beiträge zur Rechts-, Siedlungs — und Wirtschaftsgeschichte des Kreises Militsch bis zum Jahre 1648. Breslau 1930. — ZSSRG German. Abt. T. 51 : 1931 s. 787—793.
108. Rec.: Przewodnik historyczno-prawny, T. 1. Lwów 1930. — ZSSRG German. Abt. T. 51 : 1931 s. 803—806.
109. Rec.: Völker Karl: Kirchengeschichte Polens. Berlin und Leipzig 1930. — ZSSRG T. 51, Kan. Abt. T. 20 : 1931 s. 704—711.

1932

110. Rec.: Berichtigung [do recenzji o pracy Gottschalka, vide poz. 107] — ZSSRG German. Abt. T. 52 : 1952 s. 583—584.
111. Rec.: Tureček Josef: Úvaha o ucebnici dějin církevního práva. Praha 1931. — ZSSRG T. 52, Kan. Abt. T. 21 : 1932 s. 512—518.

1933

112. Das deutsche Recht in Polen. W: Deutschland und Polen; Beiträge zu ihren geschichtlichen Beziehungen, herausg. von Albert Brackmann, München und Berlin 1933 s. 64—80 i odb. Mutacje: German Law in Poland. W: Germany and Poland, Munich and Berlin, 1934, s. 63—79 oraz Le Droit Allemand en Pologne. W: L'Allemagne et la Pologne. Munich et Berlin, 1934 s. 65—81.
113. Lehenswesen und Slavische Rechtsordnung. W: VII-e Congrès International des Sciences Historiques. Résumés des communications présentées au Congrès Varsovie 1933, T. 2 Warszawa 1933 s. 442—444. [Streszczenie referatu].
114. [Nekrolog Oswalda Balzera]. — ZSSRG German. Abt. T. 53 : 1933 s. 494.
115. Rec.: Wojciechowski Zygmunt: Das Ritterrecht in Polen vor den Statuten Kasimirs des Großen. Aus dem polnischen, vom Verfasser wesentlich veränderten Texte ins Deutsche übertragen von Dr. H. Bellée. Breslau 1930. — ZSSRG German. Abt. T. 53 : 1933 s. 459—476.

1934

116. Volksrecht, staatliches und kirchliches Recht in ihrer Bedeutung für die vergleichende Rechtsgeschichte der Slavischen Völker. [Skrót referatu]. W: II Międzynarodowy Zjazd Slavistów (Filologów słowiańskich). Księga referatów. Sekcja III, IV. Warszawa 1934, s. 74.
117. Das Lebenswerk Oswald Balzers und die Entwicklung der polnischen rechtshistorischen Forschung seit 1919. — Zeitschrift f. osteuropäische Geschichte T. 8 (Nowa seria T. 4): 1934 s. 321—352 i nadb.
118. Arbeiten zur gesamten und zur mittelalterlichen deutschen Geschichte in polnischer Sprache (1929—1931). — Jahresberichte für deutsche Geschichte R. 8: 1932 [wyd. 1934] s. 591—637 i nadb.
119. Rec.: Vaněček Václav: Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém Českém Státě (12.—15 stol.) Část První: Zakladatelská práva. Praha 1933. — ZSSRG T. 54, Kan. Abt. T. 23 : 1934 s. 436—443.
120. Rec.: Maschke Erich: Der Peterspfennig in Polen und dem deutschen Osten. Leipzig, 1933. — ZSSRG T. 54, Kan. Abt. T. 23 : 1934 s. 443—457.

1935

121. Rec.: Ptaśnik Jan: Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce. Kraków 1934. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 493—518.
122. Rec.: Patkaniowski Michał: Krakowska rada miejska w wiekach średnich. Kraków 1934. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 493—518.
123. Rec.: Ereciński Tadeusz: Prawo przemysłowe m. Poznania w XVIII w. Poznań 1934. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 493—518.
124. Rec.: Dobrowolski Kazimierz: Włociańskie rozporządzenie ostatniej woli na Podhalu w XVII i XVIII w. Kraków 1933. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 493—518.
125. Rec.: Krzyżanowski Józef: Statut Kazimierza Wielkiego dla krakowskich żup solnych. Kraków 1934. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 526.
126. Rec.: Przewodnik Historyczno-Prawny T. II—IV, Lwów 1931—1934. — ZSSRG German. Abt. T. 55 : 1935 s. 539—544.

1936

127. [Nekrolog Teodora Taranowskiego]. — ZSSRG German. Abt. T. 56 : 1936 s. 658—662.

1937

128. Rec.: Najstarszy Zbiór Przywilejów i Wilkierzy miasta Krakowa wydał Stanisław Estreicher. Kraków 1936. — ZSSRG German. Abt. T. 57 : 1937 s. 730—736.
129. Rec.: Matuszewski Józef: Immunitet ekonomiczny w dobrach Kościoła w Polsce do roku 1381. Poznań 1936. — ZSSRG T. 57, Kan. Abt. T. 26 : 1937 s. 631—641.

1938

130. Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslavischem Boden und ihre Entwicklung während des Mittelalters. Weimar, 1938, Hermann Böhlau Nachfolger, ss. XXXVI, 1278.
Rec.: FEINE Hans Erich. ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 609—611.
131. Rec.: Karpat Jozef: Corona Regni Hungariae v dobe árpádovskej. Bratislava 1937. — ZSSRG German. Abt. T. 58 : 1938 s. 959—964.
132. Rec.: Horna Richard: Pranýfe na Slovensku. Praha 1937. [Odb. z Pocta k šedesátým narodeninám Dr. Alberta Milyoty]. — ZSSRG German. Abt. T. 58 : 1938 s. 964—965.
133. Rec.: Panzram Bernhard: Die schlesischen Archidiakonate und Archipresbyterate bis zur Mitte des 14. Jahrhunderts. Breslau 1937. — ZSSRG T. 58, Kan. Abt. T. 27 : 1938 s. 807—812.

1939

134. Rec.: Abraham Władysław: Osobowość prawna biskupstw a statut łączycki z r. 1180. Lwów 1936. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 612—616.
135. Rec.: Abraham Władysław: Privilegium fori duchowieństwa w ustawodawstwie Kościoła polskiego w wieku XIII. Lwów 1936. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 616—618.
136. Rec.: Meysztowicz Walerian ks.: Dobra kościelne jako przedmiot uprawnień w prawie W. Ks. Litewskiego. Wilno 1935. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 618—623.
137. Rec.: Troicki S.: Ktitorsko pravo u Vizantiji i u Nemanjičkoj Srbiji. Beograd 1935. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 624—629.
138. Rec.: Žontar Josip: Problem lastniških cerkva in samostanov v pravni zgodovini Jugoslovanov. Ljubljana 1935. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 629—633.
139. Rec.: Vaněček Václav: Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě (12.—15. stol.). Část druhá: Pozemková vrchnost. Imunita hospodářská. Praha 1937. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 633—642.
140. Rec.: Vaněček Václav: Dvě studie k otázce právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě. Praha 1938. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 633 — 642.

141. Rec.: Kaczmarczyk Zdzisław: Immunitet sądowy i jurysdykcja poimmunitetowa w dobrach Kościoła w Polsce do końca XIV wieku. Poznań 1936. — ZSSRG T. 59, Kan. Abt. T. 28 : 1939 s. 643—650.

1948

142. [Z Józefem Matl]. Zum Geleit. [Słowo wstępne]. — BO R. 1 : 1948 z. 1 s. 3—6.
143. Europas Osten im Lichte weltgeschichtlicher Betrachtung. — BO R. 1 : 1948 z. 1 s. 7—23.
144. Ein Blick nach Westen: Europas Osten im Spiegel der öffentlichen Meinung des Westens. — BO R. 1 : 1948 z. 3/4 s. 55—74.
145. Rec.: Grekov B. D.: Krest'jane na Rusi s drevnejšich vremen do XVII veka. Moskva — Leningrad 1946. [Pod tyt.: Bauerntum und Stadt in der älteren Sozialgeschichte der Ostslawen]. — BO R. 1 : 1948 z. 1 s. 46—51.
146. Rec.: Tichomirov M. N.: Drevne russkie goroda. Moskva 1946. [Pod tyt.: Bauerntum und Stadt in der älteren Sozialgeschichte der Ostslawen]. — BO R. 1 : 1948 z. 1 s. 46—51.
147. Rec.: [wspólnie z K. Treimer]: Památky Staré Literatury České. T. 1—5, Praha 1946—1948. — BO R. 1 : 1948 z. 2 s. 80—85.
148. Rec.: [wspólnie z K. Treimer]: Šimek František: Slovníček staré češtiny. Praha, 1947. — BO R. 1 : 1948 z. 2 s. 80—85.
149. Rec.: Ammann A. M., S. J.: Storia della Chiesa russa e dei Paesi limitrofi. Torino 1948. — BO R. 1 : 1948 s. 2 s. 88—91.
150. Rec.: Grivec F.: O idejah in izrazih žitij Konstantina in Metodija. — BO R. 1 : 1948 z. 3/4 s. 126—127.

1949

151. Polens geschichtliche Beziehungen zu Deutschen und Tschechen in polnischer Schau. — BO R. 2 : 1949 z. 1/2 s. 63—78.
152. Rec.: Trautmann Reinhold: Die slavischen Völker und Sprachen. Eine Einführung in die Slavistik. Göttingen 1947. — BO R. 2 : 1949 z. 1/2 s. 136—137.

1950

153. Die gegenwärtige Rechtslage der morgenländischen (orthodoxen) Kirche in Osteuropa. I. Teil: Die orthodoxen Kirchen in Südosteuropa. — ÖAK R. 1 : 1950 s. 207—251.
154. Le partage du butin dans le soi-disant plus ancien code slave, la „Loi pour juger les gens” (Zakon soudnyj ljudem). W: Actes du XIe Congrès International d'Études Byzantines. Paris 27 juillet — 2 août 1948. Tome I. Paris 1950, s. 352—354.
155. Pénitentiels byzantins et occidentaux. W: Actes du VIe Congrès International d'Études Byzantines. Paris 27 juillet — 2 août 1948. Tome I. Paris 1950. S. 359—363.

156. [Głos w dyskusji na temat:] Che cos'è l'Europa? — *Humanitas* R. 5: 1950 nr 8—9 s. 806—811.

1951

157. La legislazione bizantina e la pratica giudiziaria occidentale nel più antico codice slavo. W: *Atti del Congresso internazionale di diritto romano e storia del diritto*. Verona 27—28—29 Settembre 1948. Vol. 1, 1951, s. 397—403, i odb. Milano 1951 ss. 2 nlb., 397—403.
158. Die Verfassung der Serbischen Orthodoxen Kirche vom 19. Mai 1947. In auszugsweiser Übersetzung mitgeteilt von Heinrich Felix Schmid, 1, Teil. W: *ÖAK R. 2: 1951* s. 116—134.
159. [Autobiografia i bibliografia prac za okres 1922—1950] W: *Österreichische Geschichtswissenschaft der Gegenwart in Selbstdarstellungen*. Geleitet von Nikolaus Grass, Professor an der Universität Innsbruck. T. 2. Universitätsverlag Wagner, Innsbruck 1951, s. 209—234, portr. i odb. Innsbruck 1951 ss. 209—234, portr.
160. Rec.: Franz Grass, Pfarrei und Gemeinde im Spiegel der Weistümer Tirols. Innsbruck [1950], ss. 206. — *ÖAK R. 2: 1951* s. 140—144.

1952

161. Rec.: Oscar Halecki, *Borderlands of Western Civilization. A History of East Central Europe*. New York [1952] ss. XVI, 503. — *MIÖG R. 60: 1952* s. 400—404.
162. Rec.: *The Cambridge History of Poland. From the Origins to Sobieski (To 1696)*. Edited by the late W. F. Reddaway, J. H. Penson, O. Halecki, the late R. Dyboski. Cambridge 1950, ss. XIV, 697. — *Historische Zeitschrift*, T. 174: 1952 s. 657—663.
163. Rec.: *Miscellanea in honorem Francisci Xav. Grivec. Olomucii 1948* ss. 165—349. — *Acta Academiae Velehradensis* T. 19, z. 3—4. [Pod tytułem:] *Träger der Tradition der Slavenapostel: Die Festschriften für F. Grivec und J. Vajs.* — *BO R. 2: 1949* z. 4 [wyd. 1952] s. 304—319.
164. Rec.: *Slovanské studie. Sbíрка statí věnovaných prelátu univ. profesoru Dr. Josefu Vajsovi k uctění životního díla*. Praha 1948, ss. 267. [Pod tytułem:] *Träger der Tradition der Slavenapostel: Die Festschriften für F. Grivec und J. Vajs.* — *BO R. 2: 1949* z. 4 [wyd. 1952] s. 304—319.
165. Rec.: *Petrowicz Sac. Gregorio: L'Unione degli Armeni di Polonia con la Santa Sede. (1626—1686)*. Roma, Pont. Institutum Orientalium Studiorum 1950, ss. XV, 334 = *Orientalia Christiana Analecta* T. 135. — *ÖAK R. 3: 1952* s. 154—156.

1953

166. *Dalmatinische Stadtbücher.* — *Zgodovinski časopis* R. 6—7: 1952—1953, s. 330—390. = *Kosov Zbornik (Mélanges Kos)*, i odb. Ljubljana 1952—1953 ss. 330—390.

167. Grundrichtungen und Wendepunkte europäischer Ostpolitik. — Jahrbücher für Geschichte Osteuropas. N. F. T. 1 : 1953 z. 1 s. 97—116, i odb. München 1953 ss. 97—113.
168. La legge agraria Nomos georgikós bizantina e le origini delle decime ecclesiastiche nell'Italia meridionale. W: Atti dell'VIII Congresso di Studi Bizantini T. 2 (1951) = Studi bizantini e neoellenici T. 8 : 1953 s. 392—393.
169. Rec.: Christophilopulos Anastasios P.: Hellenikon ekklesiastikon dikaion. Teuchos α : Genikon meros. Atenai 1952. — ZSSRG T. 70, Kan. Abt. 39 : 1953 s. 547—551.

1954

170. Die Einheit des Ostchristentums. [Sammlung von Auszügen]. W: Handbuch der Weltgeschichte, herausg. von Alexander Randa, Bd. 1, Olten und Freiburg, 1954, col. 793—798, 802—803, 869—870, 887—891, 922—924, 969—984.
171. Le pubblicazioni di fonti storiche medioevali nei paesi slavi, in Romania e Ungheria. W: La Pubblicazione delle Fonti del Medioevo Europeo negli ultimi 70 anni (1883—1953). Relazioni al Convegno di Studi delle Fonti del Medioevo Europeo in occasione del 70° della fondazione dell' Istituto Storico Italiano. Roma 1954, s. 141—210, i odb. Roma, 1954 ss. 4 nlb., 141—210.
172. Österreichs Funktion in der Geschichte der europäischen Ostpolitik. W: Bericht über den dritten österreichischen Historikertag in Graz, veranstaltet vom Verband Österreichischer Geschichtsvereine in der Zeit vom 26. bis 29. Mai 1953. Wien 1954, s. 168—175. — Veröffentlichungen des Verbandes Österreichischer Geschichtsvereine T. 4, i odb. Wien 1954, ss. 8.
173. Rec.: Kuujo E. O.: Die rechtliche und wirtschaftliche Stellung der Pfarrkirchen in Alt — Livland. Helsinki 1953 ss. 275 = Annales Academiae Scientiarum Fennicae, Ser. B., T. 79. — ZSSRG T. 71, Kan. Abt. T. 40 : 1954 s. 291—296.

1955

174. Zum Geleit [na rozpoczęcie serii, w charakterze współwydawcy]. W: Plaschka Richard Georg: Von Palacký bis Pekař. Geschichtswissenschaft und Nationalbewußtsein bei den Tschechen. Graz — Köln, 1955, s. VII—XI. — Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas, T. 1.
175. Entfaltung und Ausklang [der tschechischen Historiographie]. Ein Nachwort von Heinrich Felix Schmid = rozdział V dzieła: Plaschka Richard Georg, Von Palacký bis Pekař. Geschichtswissenschaft und Nationalbewußtsein bei den Tschechen. Graz — Köln 1955, s. 91—106. — Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas, T. 1.
176. Bibliographische Hilfsmittel für die Beschäftigung mit der tsche-

- chischen Geschichtswissenschaft. = dodatek I do dzieła: Plaschka Richard Georg, Von Palacký bis Pekař. Geschichtswissenschaft und Nationalbewußtsein bei den Tschechen, Graz — Köln 1955, s. 107—110. — Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas, T. 1.
177. Rec.: Christophilopoulos Anastasios P.: Hellenikon ekklesiastikon dikaion. Teuchos β. Atenai 1954. — ZSSRG T. 72, Kan. Abt. T. 41 : 1955 s. 507—511.
178. Rec.: Calasso Francesco: Medio Evo del Diritto. Vol. 1: Le Fonti. Milano 1954 ss. XXIV, 663. — MIÖG R. 63 : 1955 s. 67—79.
179. Rec.: Feine Hans Erich: Kirchliche Rechtsgeschichte. I. Band: Die katholische Kirche. Zweite, durchgearbeitete und ergänzte Auflage. Weimar 1954 ss. XXIII, 715. — MIÖG R. 63 : 1955 s. 67—79.
180. Rec.: Plöchl Willibald M.: Geschichte des Kirchenrechts. Bd. 1: Das Recht des ersten christlichen Jahrtausends: Von der Urkirche zum großen Schisma. Wien — München [1953], ss. 439. — MIÖG R. 63 : 1955 s. 67—79.
181. Rec.: Schmidinger Heinrich: Patriarch und Landesherr. Die weltliche Herrschaft der Patriarchen von Aquileia bis zum Ende der Staufer. Graz-Köln 1954, ss. XVI, 178 = Publikationen des Österreichischen Kulturinstituts in Rom, I. Abteilung: Abhandlungen 1. — ZSSRG T. 72, Kan. Abt. T. 41 : 1955 ss. 458—464.
182. Rec.: Stökl Günther: Die Entstehung des Kosakentums. München 1953 (Veröffentlichungen des Osteuropa — Instituts München, T. 3). — MIÖG T. 63 : 1955 s. 115—118.
- 1956
183. Geschichte Polens (vom 10. — 18. Jh.). [Sammlung von Auszügen]. W: Handbuch der Weltgeschichte, herausg. von Alexander Randa. Bd. 2, Olten und Freiburg 1956, col. 1360—1367, 1671—1676, 1777—1784, 1873—1884.
- 1957
184. Das Weiterleben und die Wiederbelebung antiker Institutionen im mittelalterlichen Städtewesen. W: Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch — historische Klasse, R. 93 : 1956 [druk 1957] s. 81—85, i odb. b. m. 1957 ss. 81—85.
185. Das Weiterleben und die Wiederbelebung antiker Institutionen im mittelalterlichen Städtewesen. W: Annali di storia del diritto T. 1 : 1957 s. 85—135 i odb. [Milano] 1957 ss. 2 nrb., 85—135.
186. Byzantinisches Zehntwesen. — Jahrbuch der österreichischen byzantinischen Gesellschaft T. 6 : 1957 s. 45—110, i odb. Graz — Köln, Hermann Böhlhaus Nachf. 1957, ss. 45—110.
187. [Georg Ostrogorsky]. — Österreichische Hochschulzeitung z 1 listopada 1957 R. 9 : 1957 nr 17, s. 4.

188. Pier Silverio Leicht. [Nekr] W: Almanach der Österreichischen Akademie der Wissenschaften für das Jahr 1956, R. 106 : 1957 s. 376—388 i odb. Wien 1957, ss. 376—388.
189. Rec.: [wspólnie z Heinrich Fichtenau]: Historia Mundi. Ein Handbuch der Weltgeschichte in 10 Bänden. Begründet von Fritz Kern, hrsg. von Fritz Valjavec. 5. Band: Frühes Mittelalter. Bern 1956. — MIÖG T. 65 : 1957 s. 419—424.
190. Rec.: Vetulani Adam: Dekret Gracjana i pierwsi dekretyści w świetle nowego źródła. Wrocław — Kraków 1955. — ZSSRG T. 74, Kan. Abt. T. 43 : 1957 s. 365—373.
191. Rec.: Rhode Arthur: Geschichte der evangelischen Kirche im Posener Lande. Würzburg 1956. (Marburger Ost — Forschungen, T. 4). W: Das historisch — politische Buch T. 5 : 1957 s. 57.

1958

192. Wiener Slawentumsforschung, 1810—1918. W: Tag der Fahne. Beilage zur Wiener Zeitung vom 26. Oktober 1958, s. II—III.
193. Studienwoche in Spoleto (10. — 16. April 1958). — MIÖG T. 66 : 1958 s. 240—243.
194. Rec.: Bayer Vladimir: Prestanak prava azila u Hrvatskoj. Zagreb 1957 (Biblioteka Instituta za historiju države i prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu, T. 2). — ZSSRG T. 75, Kan. Abt. T. 44 : 1958 s. 492—493.

1959

195. Funktion und Organisation der orthodoxen Kirchen in Südosteuropa. W: Südosteuropa — Jahrbuch R. 3 : 1959 s. 34—46.
196. Zum Geleit. Fünfzig Jahre historische Ostforschung in Österreich. W: Studien zur älteren Geschichte Osteuropas T. 2 : 1959 s. 7—13. — Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas, T. 3.
197. Zum Thema: „Möglichkeiten und Grenzen west — östlicher Historikerbegegnung“. W: Geschichte in Wissenschaft und Unterricht T. 10 : 1959 s. 114—118.
198. [Głos w dyskusji po referacie Aleksandra Gieysztor: Les origines de la ville slave]. — Settimane di studio del Centro italiano di studi sull' alto medioevo. VI. La città nell'alto Medioevo, Spoleto, 10—16 aprile 1958. Spoleto 1959 s. 306—309.
199. Rec.: Checchini Aldo: Scritti giuridici e storico — giuridici. Pubblicati a cura della Facoltà di Giurisprudenza dell'Università di Padova. Vol. 1 : Problemi di metodologia e di teoria generale del diritto — Storia delle fonti — Storia del diritto pubblico. Vol. II: Storia del processo — Storia del diritto privato. Vol. III: Diritto ecclesiastico. Padova 1958. — ZSSRG German. Abt. T. 76 : 1959 s. 384—396.

1960

200. Die kirchenslavische Urkunde auf kroatischem Boden. — MIÖG R. 68 : 1960 s. 16—38.
201. Organisationsformen und Bedeutung des walachischen Wanderhirtentums auf dem Balkan. W: Protokoll der Vorträge und Diskussionen auf der Tagung „Frühe Formen der Landgemeinde im östlichen Europa“ vom 24. bis 26. Oktober in Gießen, b. m. 1960 s. 97—102 [powielane].
202. Die kirchlichen Einflüsse auf die Gemeindebildung im östlichen Europa. W: Protokoll der Vorträge und Diskussionen auf der Tagung „Frühe Formen der Landgemeinde im östlichen Europa“ vom 24. bis 26. Oktober in Gießen, b. m. 1960, s. 149—153 [powielane].
203. Die Bedeutung des österreichischen Bildungswesens für Ost — und Süd-osteuropa. W: 200 Jahre österreichische Unterrichtsverwaltung 1760—1960. Festschrift des Bundesministeriums für Unterricht in Wien, Wien 1960 s. 30—48.
204. Gemeinschaftskirchen in Italien und Dalmatien. — ZSSRG T. 77, Kan. Abt. T. 46 : 1960 s. 1—61.
205. Rec.: Beck Hans — Georg: Kirche und theologische Literatur im Byzantinischen Reich. München 1959. (Byzantinisches Handbuch im Rahmen des Handbuchs der Altertumswissenschaft, II. Teil, 1. Band.) — ZSSRG T. 77, Kan. Abt. T. 46 : 1960 s. 471—478.
206. Rec.: Müller Ludolf: Zum Problem des hierarchischen Status und der jurisdiktionellen Abhängigkeit der russischen Kirche vor 1039. Köln-Braunsfeld 1959. (Osteuropa und der deutsche Osten. Beiträge aus Forschungsarbeiten und Vorträgen der Hochschulen des Landes Nordrhein — Westfalen. Reihe III: Westfälische Wilhelms — Universität zu Münster, Buch 6). — ZSSRG R. 77, Kan. Abt. T. 46 : 1960 s. 478—481.
207. Rec.: Stadtmüller Georg: Geschichtliche Ostkunde. Abriß der Geschichte des deutschen und europäischen Ostens. München und Stuttgart 1959. — ÖOH R. 2 : 1960 s. 237—239.

1961

208. Max Vasmer zum 75. Geburtstag. — ÖOH R. 3 : 1961 s. 168—169.

1962

209. Otto I. und der Osten. — ÖOH R. 4 : 1962 s. 89—101.
210. Dalmatien, das Land romanisch — slawischer Kultursymbiose. Eröffnungsworte zur Sonderausstellung „Alte Volkskunst aus Dalmatien“. W: Die Volkskultur der südosteuropäischen Völker, München 1962, s. 134—136. — Südosteuropa — Jahrbuch, T. 6.
211. Otto I. und der Osten. W: Festschrift zur Jahrtausendfeier der Kaiserkrönung Ottos des Großen, Teil 1: Festbericht, Vorträge, Abhandlungen. Graz — Köln 1962, s. 70—106. — MIÖG Ergänzungs — Band 20. Heft 1.

1963

212. Kaiser Konstantins Gesetz. Entstehung und Bedeutung des ältesten slavischen Rechtsbuches, des „Gesetzes zum Richten der Leute“. W: Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch — historische Klasse. T. 99 : 1962 [druk. 1963] s. 67—69.
213. Konfession und Nationalität in Südosteuropa. — ÖOH R. 5 : 1963 s. 92—108.
214. Max Vasmer + [Nekr.]. — ÖOH R. 5 : 1963 s. 70.

1964

215. Zwölf Jahrgänge der polnischen „Rechtshistorischen Zeitschrift“. — ZSSRG T. 81, Kan. Abt. T. 50 : 1964 s. 278—307, i odb. Weimar 1964 ss. 278—307.

1965

216. L'origine des diètes dans les pays slaves. W: Anciens Pays et Assemblées d'États. Études publiées par la Section belge de la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'États T. XXXIII. Leuven — Paris 1965 s. 189—197.

*

*

*

Recenzje, przyjęte — według oświadczenia Autora — do druku przez redakcję ZSSRG German. Abt., lecz dotąd nie opublikowane przez to czasopismo.

217. Rec.: Liber scabinorum Veteris Civitatis Thoruniensis, 1363—1428, wyd. Kazimierz Kaczmarczyk. Toruń 1936. — ZSSRG German. Abt.
218. Rec.: Księgi radzieckie Kazimierskie 1369—1381 i 1385—1402. Wydał Adam Chmiel. Kraków 1932. — ZSSRG German. Abt.
219. Rec.: Księga ławnicza przemyska 1445—1452. Wyd. Jan Smolka i Zofia Tymińska. Przemyśl. 1936. (Monumenta Premislae Historica T. 2). — ZSSRG German. Abt.
220. Rec.: Najstarsza księga Sądu Najwyższego Prawa Niemieckiego na Zamku Krakowskim. Wyd. Abdon Kłodziński. (Arch. Kom. Praw. PAU T. 10). Kraków 1936. — ZSSRG German. Abt.
221. Rec.: Księga radziecka miasta Drohobycza 1542—1563. Wyd. Helena Polaczówna. Lwów 1936. — ZSSRG German. Abt.
222. Rec.: Masłowski Jerzy: Kolonizacja wiejska na prawie niemieckim w województwach sieradzkim, łęczyckim, na Kujawach i w ziemi dobrzyńskiej. Roczn. i histor. R. 13 : 1937 s. 195—303. — ZSSRG German. Abt.
223. Rec.: Krzyżanowski Józef: Polityka miejska Bolesława Wstydlwego. W: Studia historyczne ku czci Stanisława Kutrzeby T. 2 Kraków 1938. — ZSSRG German. Abt.

224. Rec.: Niwiński Mieczysław: Wójtostwo krakowskie w wiekach średnich. Kraków 1938. — ZSSRG German. Abt.
225. Rec.: Koranyi Karol: Przywileje dla miasta Krakowa i miasta Lwowa z r. 1444 (Z dziejów wikariatu karnego miast w średniowieczu). W: Księga pamiątkowa ku czci Leona Pinińskiego T. 1, Lwów 1936. — ZSSRG German. Abt.
226. Rec.: Kutrzeba Stanisław: Zasiąg orytlowy Sądu Najwyższego prawa niemieckiego na Zamku Krakowskim. Collectanea Theologica T. 17, Lwów 1936. — ZSSRG German. Abt.
227. Rec.: Paternowski Stanisław: Finanse miasta Poznania w wiekach średnich. Poznań 1937. — ZSSRG German. Abt.
228. Rec.: Wysłouch Seweryn: Posługi komunikacyjne w miastach W. Ks. Lit. Wilno 1936. — ZSSRG German. Abt.
229. Rec.: Szaniecki Michał: Nadania ziemi na rzecz rycerzy w Polsce do końca XIII wieku. Poznań 1938. — ZSSRG German. Abt.
230. Rec.: Šachmatov M. V.: Władza wykonawcza na Rusi moskiewskiej [w jęz. ros.]. — ZSSRG German. Abt.
231. Rec.: Šachmatov M. V.: Właściwość władzy wykonawczej na Rusi moskiewskiej. [w jęz. ros.]. T. 1—2. 1936, 1937. — ZSSRG German. Abt.

*

* *

Wydawał:

Blick nach Osten. Klagenfurt — Wien. R. 2 z. 4 : 1952 (marzec). [wspólnie z Josef Matl].

Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas. Veröffentlichungen des Instituts für osteuropäische Geschichte und Südostforschung der Universität Wien, Tomy 1 (1955) — 4 (1960). [wspólnie z Günther Stökl].

*

* *

- a. Festschrift für Heinrich Felix Schmid. Redigiert von Günther Stökl. W: Studien zur älteren Geschichte Osteuropas. T. 1. Graz-Köln. Verlag Hermann Böhlau Nachf. 1956 ss. 202, 1 portret. — Wiener Archiv für Geschichte des Slawentums und Osteuropas, T. 2.
- b. LEITSCH Walter: Werk-Verzeichnis von Prof. Heinrich Felix Schmid (+ 6. Februar 1963), aus den Jahren 1950—1963. — ÖOH R. 5 : 1963 z. 3 s. 251—255.
- c. SZANIECKI Michał: Heinrich Felix Schmid (1896—1963). — Czas. prawno-hist. T. 15 : 1963 z. 1 s. 336—338, portret.
- d. KORANYI Karol: Henryk Feliks Schmid (14 VIII 1896 — 6 II 1963). — Kwart. hist. R. 71 : 1964 nr 1 s. 287—289.

- e. TYMIENIECKI Kazimierz: Heinrich Felix Schmid (1896—1963). — Roczniki hist. R. 30 : 1964 s. 265—270.
- f. APPELT Heinrich: Heinrich Felix Schmid [Nekrol.] — MIÖG T. 72 : 1964 s. 268—270.
- g. HANTSCH Hugo: Heinrich Felix Schmid [Nekrol.] — Almanach der Österr. Akademie d. Wissenschaften R. 113 : 1963 [wyd. 1964] s. 415—421.
- h. FEINE Hans Erich: Heinrich Felix Schmid + [Nekr.] — ZSSRG T. 81, Kan. Abt. T. 50 : 1964 s. XXXI—XLVIII.
- i. CROSARA F.: Heinrich Felix Schmid, 1896—1963. — Annali di Storia del Diritto T. 8 : 1964 s. 358—360.

Jakub Sawicki